

Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven Utslipp fra midlertidig anleggsvirksomhet i forbindelse med rehabilitering av bytunnelene på Tromsøya

Tillatelsen er gitt med medhold i lov om vern mot forurensninger og om avfall av 13. mars 1981, § 11, jf. § 16. Tillatelsen er gitt på grunnlag av de opplysningene som er kommet frem i søknaden og under saksbehandlingen.

Hvis dere ønsker å foreta endringer i driftsforhold som kan ha betydning for forurensningen fra virksomheten og som ikke er i samsvar med det som ble lagt til grunn da tillatelsen ble gitt eller sist endret, må dere i god tid på forhånd søke om endring av tillatelsen. Dere bør først kontakte forurensningsmyndigheten for å avklare behovet for slik endring.

Dersom hele eller vesentlige deler av tillatelsen ikke er tatt i bruk innen 4 år etter at tillatelsen er tredd i kraft, skal dere sende en redegjørelse for virksomhetens omfang slik at vi kan vurdere eventuelle endringer i tillatelsen.

Bedriftsdata

Bedrift	Troms og Finnmark fylkeskommune
Beliggenhet/gateadresse	Strandvegen 13, 9007 TROMSØ
Postadresse	Postboks 701, 9815 Vadsø
Organisasjonsnummer (bedrift)	922 420 866
NACE-kode og bransje	84.110 Generell offentlig administrasjon

Anleggsdata

Anlegg	Bytunnelene (fylkesvegnummer 862)
Beliggenhet	Tromsøya
Anleggstype	Prosessvann fra tunnelrehabilitering og utvidelse
Kommune og fylke	Tromsø Troms og Finnmark

Statsforvalteren i Troms og Finnmarks referanser

Saksnummer	2022/9710	Tillatelsesnummer	2023.0179.T
Tillatelse gitt	16.02.2023	Anleggsnummer	5401.0427.01
Tillatelsen sist endret	11.07.2023		

Lisa Bjørnsdatter Helgason e.f.
Miljødirektør

May-Helen Holm
Seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ikke håndskrevne signaturer.

Endringslogg

Endringsnummer	Endringer av	Punkt	Beskrivelse
1	11. juli 2023	1	• Endret varigheten fra 20. juni 2025 til 01. januar 2026•

Innhold

1	Tillatelsens ramme	4
2	Utslipp til vann.....	4
2.1	Utslippsbegrensninger.....	4
2.2	Utslippssted for prosessavløpsvann	4
2.3	Utslippsreducerende tiltak	4
2.4	Sanitæravløpsvann	5
2.5	Drifts- og tømmerutiner for renseanlegg	5
3	Støy fra anleggsvirksomhet	6
3.1	Støybegrensninger.....	6
3.2	Støyreducerende tiltak	6
3.3	Avvik fra grenseverdier.....	6
4	Støv.....	7
5	Avfallshåndtering.....	7
5.1	Generelle krav	7
5.2	Farlig avfall.....	7
5.3	Slam fra renseanlegg og bunnrensk fra tunnel.....	8
5.4	Massedeponier	8
5.5	Sprengtråder og armering	8
6	Kjemikalier	8
7	Grunnforurensning og forurensede sediment	8
8	Forebyggende og beredskapsmessige tiltak mot akutt forurensning	9
8.1	Miljørisikoanalyse.....	9
8.2	Forebyggende tiltak.....	9
8.3	Etablering av beredskap	9
8.4	Varsling av akutt forurensning	9
9	Utslippskontroll og rapportering	9
9.1	Utslippskontroll og journalføring.....	9
9.2	Rapportering til forurensningsmyndighetene	10
10	Søknad om driftstillatelse.....	11
11	Generelle vilkår.....	11
11.1	Utslippsbegrensninger.....	11
11.2	Plikt til å overholde grenseverdier.....	11
11.3	Plikt til å redusere forurensning	11
11.4	Plikt til forebyggende vedlikehold	11

11.5	Tiltak ved økt forurensningsfare.....	11
11.6	Internkontroll	12
11.7	Tilsyn og forholdet til offentlige myndigheter	12

1 Tillatelsens ramme

Tillatelsen gjelder forurensning fra midlertidig anleggsvirksomhet i forbindelse med rehabilitering av byttunnelene (fylkesvegnummer 862) på Tromsøya i Tromsø kommune.

Tillatelsen for anleggsdriften er midlertidig og gjelder frem til 01.01.2026.

2 Utslipp til vann

2.1 Utslippsbegrensninger

Følgende utslippsbegrensninger gjelder for rensed tunneldrive-/anleggsvann før det slippes ut i resipient.:

Resipient /utslippssted	Utslippskomponent	Grenseverdi utslippsvann	Midlingstid
Tromsøysundet	Suspendert stoff	100 mg/l	Uke
	Oljeforbindelser	10 mg/l	Stikkprøve
	pH*	6 – 8,5	Midlingsverdi over en uke
Sandnessundet	Suspendert stoff	100 mg/l	Uke
	Oljeforbindelser	10 mg/l	Stikkprøve
	pH*	6 – 8,5	Midlingsverdi over en uke

**Måles kontinuerlig i utslippet. Grenseverdiene gjelder som midlingstid over en uke. Ingen enkeltverdier over pH 9. Ved enkeltverdi på pH 9 må anlegget stanses, og det må gjennomføres tiltak.*

Det skal i tillegg gjøres målinger for Tot-N, Tot-P, ammonium og nitrat. Se vilkår 9.1 for minimum målefrekvens.

Forurensningsmyndigheten vil på bakgrunn av ny kunnskap eller ny teknologi kunne fastsette strengere grenser og/eller krav om målinger.

2.2 Utslippssted for prosessavløpsvann

Avløpsvannet fra renseanlegg skal føres ut i resipient via kommunalt renseanlegg. Ved annen utslippsledning, må utslippspunktet i resipient tilsvare utslippspunkt (dybde og lengde fra land) for kommunalt utslipp.

2.3 Utslippsreducerende tiltak

Troms og Finnmark fylkeskommune skal etablere tilstrekkelige renseløsninger og avbøtende tiltak, for å redusere utslipp mest mulig slik at det ikke fører til skade eller ulempe for miljøet.

Troms og Finnmark fylkeskommune skal gjennomføre tiltak for å redusere overvannstilrenning. En vurdering av nødvendige tiltak skal komme frem av internkontrollen.

Det er ikke tillatt å vaske eventuelle betongbiler i anleggsområder og slippe vaskevannet ut i resipient uten at vaskevannet renses i eget anlegg først.

Tunnelutslipp

- Tunnelutslipp skal renses i eget renseanlegg før utslipp til resipient. Renseanlegg skal utarbeides basert på best tilgjengelig fagkunnskap og teknikk.
- Renseanlegg skal dimensjoneres slik at de kan ta hånd om vannmengdene som blir tilført og må ha tilstrekkelig oppholdstid for å redusere utslippet tilstrekkelig.
- Utslipet skal overvåkes, i henhold til tabell i vilkår 2.1, med prøvetaking i utslippspunktet.

Oljeutslipp fra tunnelrehabilitering og riggområder

- I områder med tunneldriving og riggområder* skal det etableres oljeutskiller.
- Prøvetakingsprogram for utslipp fra oljeutskiller skal kunne fremlegges for Statsforvalteren sammen med det øvrige overvåkningsprogrammet ved etterspørsel.
- Ved eventuelle punktutslipp av olje eller drivstoff skal dette samles opp umiddelbart.
- Absorbenter skal være tilgjengelig på alle steder hvor slike utslipp kan forekomme.
- Det må utarbeides rutiner for påfyll av drivstoff, vedlikehold av maskiner o.l. som hindrer utslipp til grunn og resipient.
- Maskiner skal ikke vaskes i nærheten av resipienter eller i områder som ikke er tilrettelaget for vask. Vaskeplasser skal ha tett dekke og oljeutskiller, og tilfredsstillende utslippskravene for olje.
- Kjemikalier plasseres slik at de er utilgjengelig for uvedkomne, og ved søl skal dette samles opp umiddelbart

**det må gjøres en vurdering av utslippsfaren ved riggområdene, og om oljeutskiller skal etableres ved hvert riggområde.*

2.4 Sanitæravløpsvann

Sanitært avløpsvann skal håndteres etter krav fra kommunen

2.5 Drifts- og tømmerutiner for renseanlegg

Renseinnretningene skal inspiseres daglig. De skal tømmes for slam, sand og olje så ofte at utskillingen til enhver tid er effektiv.

Slammet skal analyseres for pH, ammonium, relevante tungmetaller, PAH og olje før levering til godkjent mottak for å avgjøre forurensningsgraden og egnet mottak. Forurenset slam skal til godkjent mottak.

Drifts- og tømmerutiner for renseanleggene skal innarbeides i driftsinstruksen/ internkontrollsystemet, og må som et minimum omhandle

- Driftsrutiner
- Tømmerutiner for renseanlegg, sandfang, sedimenteringsbasseng osv.
- Inspeksjonsrutiner for renseanlegg og resipienter
- Kontroll av måleinstrumenter, loggere osv.

- Prøvetakingsrutiner
- Avviksbehandling for forhold som gjelder ytre miljø og har betydning for drift av renseanlegg osv.

3 Støy fra anleggsvirksomhet

3.1 Støybegrensninger

Miljødirektoratets retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging, T-1442/2021, skal legges til grunn for tiltak innenfor planområdet.

Virksomhetens bidrag til utendørs støy ved omkringliggende boliger, sykehus, pleieinstitusjoner, fritidsboliger, utdanningsinstitusjoner, barnehager og rekreasjonsområder skal ikke overskride følgende grenser, målt eller beregnet som frittfeltsverdi (døgnmiddel) ved mest støyutsatte fasade:

Bygningstype	Dagtid ($L_{pAeq12h}$ 07-19)	Støykrav på kveld (L_{pAeq4h} 19-23) eller søn- og helligdag ($pAeq16h$ 07-23)	Natt (L_{pAeq8h} 23-07)
Boliger, fritidsboliger, sykehus og pleieinstitusjoner	60	55	45
Skoler, barnehager	55 i brukstid		

Bolighus og helseinstitusjoner bør så langt som mulig ikke utsettes for støy etter kl. 19.00.

Virksomheten skal kunne dokumentere sitt støybidrag, jf. vilkår 11.6 om internkontroll.

3.2 Støyreduserende tiltak

Det bør benyttes støyisolerte tunnelvifter for og i størst mulig grad minimere nattestøy for nærliggende boliger.

Støysvake maskiner og minst støyende arbeidsprosesser skal velges i den grad dette er praktisk og økonomisk mulig.

Det skal settes opp støyskjerm for anleggsarbeidens oppstart der dette er hensiktsmessig uten at støyskjermen i seg selv gir større ulemper for boligområdene.

3.3 Avvik fra grenseverdier

Grenseverdiene for støybelastning kan fravikes i perioder. Det tillates ikke avvik fra grenseverdiene på natt eller helger og helligdager.

Ved avvik fra gitte grenseverdier gjelder følgende vilkår:

Varsling

Boliger og helseinstitusjoner som utsettes for spesielt støyende aktivitet skal varsles senest en uke før slike aktiviteter startes opp. Varslingen skal skje skriftlig og/eller ved personlig oppmøte og skal inneholde informasjon om:

- type støyende aktivitet

- forventet støybelastning
- de enkelte deloppgavens varighet
- mulighet for annet oppholdssted

Også andre som får støybelastning fra anleggsvirksomheten kan med fordel varsles om støyende aktivitet da dette vil kunne skape en forutsigbarhet som gjør at støyen oppleves mindre belastende.

Tilbud om annet oppholdssted

Beboere som får sin søvn/hvile forstyrret i to eller flere sammenhengende døgn skal få tilbud om annet oppholdssted. Dette gjelder spesielt for personer som har en slik arbeidssituasjon at de har behov for søvn/hvile på dagtid, eller som av andre årsaker er spesielt sårbare for støyeksponering.

4 Støv

Miljødirektoratets retningslinje for behandling av luftkvalitet i arealplanlegging, TA-1520/2012, skal legges til grunn for tiltak innenfor planområdet. Virksomheten må legge opp aktiviteten på en slik måte at sjenerende støv ikke spres til omgivelsene, dette gjelder også for massetransport ut av tunnelene. Ved behov skal det gjennomføres tiltak for å redusere spredning av støv, f.eks. ved vanning av lass, spyling av masser og salting av vei.

5 Avfallshåndtering

5.1 Generelle krav

Dere plikter så langt det er mulig, uten urimelige kostnader eller ulemper, å unngå at det dannes avfall som følge av arbeidene. Særlig skal innholdet av skadelige stoffer i avfallet søkes begrenset mest mulig.

Dere plikter videre å sørge for at all avfallshåndteringen, herunder farlig avfall, skjer i overensstemmelse med gjeldende regler fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven.

Avfall som oppstår ved arbeidene, skal søkes gjenbrukt i bedriftens produksjon eller i andres produksjon, eller – for brennbart avfall – søkes utnyttet til energiproduksjon internt eller eksternt. Slik utnyttelse må imidlertid skje i overensstemmelse med gjeldende regler fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven, samt krav fastsatt i denne tillatelsen.

Nedgraving eller brenning av avfall er ikke tillatt.

5.2 Farlig avfall

Farlig avfall som bilbatterier, løsemidler, malingsavfall, oljefilter, oljeslam, spillolje osv. skal samles opp og leveres til virksomheter som har tillatelse til mottak, innsamling eller behandling av farlig avfall.

Før farlig avfall blir levert til godkjent mottaker må dere sørge for at det er forsvarlig lagret, merket og emballert. Lagres farlig avfall utendørs må dette skje på fast fundament, og med

oppsamlingsmulighet i tilfelle søl eller lekkasjer. Lagerområdet skal sikres mot adgang for uvedkommende og dyr. Det skal dessuten finnes et tilstrekkelig lager med absorpsjonsmidler.

5.3 Slam fra renseanlegg og bunnrensk fra tunnel

Slam fra renseanlegg, sandfang o.l. og eventuelt bunnrensk fra tunnel skal leveres til godkjent mottak. Ved prøvetaking, og der analysene viser at slammet ikke overskrider normverdiene i kap. 2 i forurensningsforskriften, kan slammet benyttes til f.eks. arrondering av vegskråninger o.l. så lenge dette ikke gir avrenning til vassdrag som medfører at grenseverdiene i tillatelsen overskrides.

5.4 Massedeponier

Masser fra prosjektet behandles ikke i tillatelsen.

5.5 Sprengtråder og armering

Tiltakshaver skal benytte til enhver tid mest miljøvennlige metode for sprengning for å redusere forurensning av plast og nitrogenforbindelser som følge av sprengningen. Hvis annet alternativ enn plast blir tilgjengelig skal dette vurderes.

Ved bruk av plastfibre i sprøytebetong, må prelltap samles opp og leveres til godkjent avfallsmottak.

Ved sanering av sprøytebetong med plastarmering må denne leveres til godkjent avfallsmottak.

Ved bruk av elektroniske tennere må sprengtråder og annen synlig plast samles opp og leveres til godkjent mottak

6 Kjemikalier

Med kjemikalier menes her kjemiske stoffer og stoffblandinger som brukes i virksomheten, både som råstoff i prosess og som hjelpekjemikalier, for eksempel begroingshindrende midler, vaskemidler, brannbekjempningsmidler, hydraulikkvæsker og andre.

For kjemikalier som benyttes på en slik måte at det kan medføre fare for forurensning, skal dere dokumentere at det er foretatt en vurdering av kjemikaliens helse- og miljøegenskaper på bakgrunn av testing eller annen relevant dokumentasjon, jf. vilkår 11.6 om internkontroll.

Dere plikter å etablere et dokumentert system for substitusjon av kjemikalier. Det skal foretas en løpende vurdering av faren for skadelige effekter på helse og miljø forårsaket av de kjemikaliene som benyttes, og av om alternativer finnes. Skadelige effekter knyttet til produksjon, bruk og endelig disponering av produktet, skal vurderes. Der mer miljøvennlige alternativer finnes, plikter bedriften å benytte disse så langt dette kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe.

Stoffer alene, i stoffblandinger og/eller i produkter, skal ikke fremstilles, bringes i omsetning, eller brukes uten at de er i overensstemmelse med kravene i REACH-regelverket.

7 Grunnforurensning og forurensede sediment

Virksomheten skal være innrettet slik at det ikke finner sted utslipp til grunnen som kan medføre nevneverdige skader eller ulemper for miljøet.

Virksomheten plikter å holde løpende oversikt over eventuell eksisterende forurenset grunn innenfor anleggsområdet, herunder faren for spredning, samt vurdere behovet for undersøkelser og tiltak, jf. *Forskrift om begrenning av forurensning* (forurensningsforskriften), *kapittel 2 Opprydding i forurenset grunn ved bygge- og gravearbeider*. Er det grunn til å anta at undersøkelser eller andre tiltak vil være nødvendig, skal forurensningsmyndigheten varsles om dette.

Graving, mudring eller andre tiltak som kan påvirke forurenset grunn eller forurensede sedimenter, trenger tillatelse etter forurensningsloven, evt. godkjenning fra kommunen.

8 Forebyggende og beredskapsmessige tiltak mot akutt forurensning

8.1 Miljørisikoanalyse

Virksomheten skal gjennomføre en miljørisikoanalyse av det gjeldende anlegget. Resultatene skal vurderes i forhold til akseptabel miljørisiko. Potensielle kilder til akutt forurensning av vann, grunn og luft skal kartlegges. Miljørisikoanalysen skal dokumenteres og skal omfatte alle forhold ved virksomheten som kan medføre akutt forurensning med fare for helse- og/eller miljøskader inne på bedriftens område eller utenfor. Ved modifikasjoner og endrede produksjonsforhold skal miljørisikoanalysen oppdateres.

Virksomheten skal ha oversikt over de miljøressurser som kan bli berørt av akutt forurensning og de helse- og miljømessige konsekvenser slik forurensning kan medføre.

8.2 Forebyggende tiltak

På basis av miljørisikoanalysen skal det iverksettes risikoreduserende tiltak. Både sannsynlighetsreduserende og konsekvensreduserende tiltak skal vurderes. Virksomheten skal ha en oppdatert oversikt over de forebyggende tiltakene.

8.3 Etablering av beredskap

Virksomheten skal, på bakgrunn av miljørisikoanalysen og de iverksatte risikoreduserende tiltakene, om nødvendig, etablere og vedlikeholde en beredskap mot akutt forurensning. Beredskapen skal være tilpasset den miljørisikoen som virksomheten til enhver tid representerer. Beredskapen mot akutt forurensning skal øves minimum en gang per år.

8.4 Varsling av akutt forurensning

Akutt forurensning eller fare for akutt forurensning skal varsles i henhold til *Forskrift om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning*. Virksomheten skal også så snart som mulig underrette Statsforvalteren i slike tilfeller.

9 Utslippskontroll og rapportering

9.1 Utslippskontroll og journalføring

Avløpsvann fra tunnelene skal mengdemåles minimum 1 gang pr uke når tunneldriften pågår etter et program på forhånd fastsatt i internkontrollen. Om nødvendig må dimensjonering av rensanleggene korrigeres dersom mengdemålingene viser at disse ikke er dimensjonert riktig.

Det skal gjennomføres målinger av utslipp til vann så lenge tunneldriften pågår. Det skal tas ukentlige prøver når arbeidene starter opp. Disse kan reduseres til månedlige prøver etter to måneders drift dersom analysene viser stabile resultater innenfor grenseverdiene.

Målinger omfatter prøvetaking, analyse og/eller beregning. Målinger/beregninger skal utføres slik at de blir representative for virksomhetens faktiske utslipp og skal som minimum omfatte de komponentene som er regulert gjennom grenseverdiene, som er suspendert stoff (SS), olje og pH. For partikkelutslippet kan det benyttes andre parametere, som turbiditet, dersom det fastslås korrelasjon til SS. Det skal i tillegg gjøres målinger for Tot-N, Tot-P, ammonium og nitrat. Måleutstyr skal være kalibrert slik at det gir riktig resultat.

Dersom det påvises skadevirkning på resipienten/landskapet som følge av utslippet skal avbøtende tiltak iverksettes umiddelbart.

Mengdemåling av avløpsvannet fra tunneler, kontroll av slamavskillere, analyseresultater, samt tømning av slam og olje skal journalføres.

Tiltak for å påse at kravene etterkommes skal innarbeides i virksomhetens driftsinstruks/ internkontrollsystem.

Det skal før oppstart av tunneldriving lages et måleprogram for dokumentasjon av at grenseverdier overholdes og alle renseanlegg skal følge samme måleprogram. Måleprogrammet skal beskrive både prøvetaking, analyse og/eller beregning, herunder:

- prøvetakings- og analysemetode
- valg av måleperioder
- beregningsmodeller og utslippsfaktorer som benyttes
- beregning av usikkerhet i målingene for de parametere som er uttrykkelig regulert gjennom spesifikke utslippsgrenser (Usikkerhetsberegningene skal følge standard og bør første gang utarbeides av uavhengig konsulent)

Bedriften er ansvarlig for at metoder og utførelse er forsvarlig kvalitetssikret bl.a. ved å

- utføre målingene etter Norsk standard. Dersom det ikke finnes, kan internasjonal eller utenlandsk standard benyttes.
- bruke akkrediterte laboratorier / tjenester når prøvetaking og analyse utføres av eksterne
- kvalitetssikre egne analyser ved å delta i ringtester
- kvalitetssikre egne målinger jevnlig ved verifisering av uavhengig tredjepart
- redusere usikkerheten ved målingene mest mulig

9.2 Rapportering til forurensningsmyndighetene

Innen 6 mnd. etter at anleggsfasen er ferdig skal Troms og Finnmark fylkeskommune utarbeide en sluttrapport som skal sendes Statsforvalteren med følgende innhold:

- beskrivelse og vurdering av arbeidet med anleggsfasen (inkludert drift og vedlikehold av renseanlegg, håndtering av slam o.l og eventuelle avvik)
- resultater fra utslippskontroll for hele anleggsfasen. Fremstilling av analyseresultater både grafisk og i Excel-format
- faglig begrunnet vurdering av utslipp og konsekvens av relevant forurensningsparametere

10 Søknad om driftstillatelse

Innen 6 mnd. før anleggsfasen er ferdig, må det søkes om utslippstillatelse for driftsfasen til Statsforvalteren. Søknaden må inneholde nødvendige opplysninger om forventede utslipp, vurderinger av utslippenes påvirkning på resipienter, gjennomføring av tiltak osv.

11 Generelle vilkår

11.1 Utslippsbegrensninger

De utslippskomponentene fra virksomheten som er antatt å ha størst miljømessig betydning, er uttrykkelig regulert gjennom spesifikke vilkår i denne tillatelsen. Utslipp som ikke er uttrykkelig regulert på denne måten, er omfattet av tillatelsen så langt opplysninger om slike utslipp ble fremlagt i forbindelse med saksbehandlingen eller må anses å ha vært kjent på annen måte da vedtaket ble truffet. Dette gjelder likevel ikke utslipp av prioriterte miljøgifter som er oppført på Miljødirektoratets til enhver tid oppdaterte prioritetsliste:

<https://miljostatus.miljodirektoratet.no/prioritetslisten/>. Utslipp av slike komponenter er bare omfattet av tillatelsen dersom dette framgår uttrykkelig av vilkårene eller de er så små at de må anses å være uten miljømessig betydning.

11.2 Plikt til å overholde grenseverdier

Alle grenseverdiene skal overholdes innenfor de fastsatte midlingstidene. Variasjoner i utslippene innenfor disse skal ikke avvike fra det som følger av normal drift i en slik grad at de kan føre til økt skade eller ulempe for miljøet.

11.3 Plikt til å redusere forurensning

All forurensning fra virksomheten, herunder utslipp til luft og vann, samt støy og avfall, er isolert sett uønsket. Selv om utslippene holdes innenfor fastsatte utslippsgrenser, plikter dere å redusere utslippene, herunder støy, så langt dette er mulig uten urimelige kostnader. Plikten omfatter også utslipp av komponenter det ikke uttrykkelig er satt grenser for i denne tillatelsen.

Den som har fått utslippstillatelse er ansvarlig for at virksomheten/anlegget vedlikeholdes og drives slik at utslippet til enhver tid er i samsvar med kravene i utslippstillatelsen. Herunder skal den ansvarlige påse at eventuelle underentreprenører overholder kravene i utslippstillatelsen, og at disse innehar nødvendige utslippstillatelser for dagrigg/verkstedanlegg.

11.4 Plikt til forebyggende vedlikehold

For å holde de ordinære utslippene på et lavest mulig nivå og for å unngå utilsiktede utslipp skal dere sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan ha utslippsmessig betydning. Systemer/rutiner for vedlikehold av slikt utstyr skal være dokumentert (jf. Internkontrollforskriften § 5, punkt 7).

11.5 Tiltak ved økt forurensningsfare

Dersom det oppstår fare for økt forurensning som følge av unormale driftsforhold eller av andre grunner, plikter dere å iverksette nødvendige tiltak for å eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren, herunder om nødvendig, redusere eller innstille driften.

Dere skal så snart som mulig informere Statsforvalteren om unormale forhold som har eller kan få forurensningsmessig betydning. Akutt forurensning skal varsles i henhold til vilkår 7.4.

11.6 Internkontroll

Virksomheten plikter å etablere internkontroll for aktiviteten sin i henhold til *Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter* (internkontrollforskriften).

Internkontrollen skal blant annet sikre og dokumentere at dere overholder kravene i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven og relevante forskrifter til disse lovene. Dere plikter å holde internkontrollen oppdatert.

Virksomheten plikter til enhver tid å ha oversikt over alle aktivitetene som kan medføre forurensning, og skal kunne redegjøre for risikoforholdene.

Virksomheten skal som del av internkontrollen/egenkontrollen gjennomføre avløpsmålinger jf. vilkår 2.

Dersom Statsforvalteren krever det må dere fremlegge dokumentasjon på at kravene i utslippstillatelsen overholdes.

11.7 Tilsyn og forholdet til offentlige myndigheter

Den som har fått utslippstillatelse plikter å la representanter for forurensningsmyndighetene til enhver tid kontrollere virksomheten/anlegget, jf. forurensningslovens § 50.

Hvis forurensningsmyndighetene finner det påkrevd, skal den som har fått utslippstillatelse medvirke eller bekoste overvåkningsundersøkelser eller andre liknende tiltak som med rimelighet kan kreves, jf. forurensningslovens § 51.

Denne tillatelsen begrenser ikke den myndighet andre kommunale, fylkeskommunale eller statlige myndigheter har i henhold til annet lovverk.